

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я
«ВОВЧАНСЬКИЙ МЕДИЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ»
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ**

Розглянуто та схвалено на засіданні
предметної екзаменаційної комісії
з історії України
протокол №3 від «26» березня 2021 року

Голова комісії Юлія ЄВДОШЕНКО

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії
КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ
ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я
«ВОВЧАНСЬКИЙ МЕДИЧНИЙ
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ»
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

Алла ГРИГОРЯН
« 26 » березня 2021 року

ПРОГРАМА
проведення вступних випробувань
з історії України у формі тестування та у формі співбесіди
для вступників
КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я
«ВОВЧАНСЬКИЙ МЕДИЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ»
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
у 2021 році

(на основі повної (11 класів) загальної середньої освіти)

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Метою вступного випробування з історії України є виявлення рівня сформованості ключових та історичної компетентності вступників, визначення відповідності результатів їх навчально-пізнавальної діяльності Державному стандарту.

Програма вступного випробування з історії України у формі тестування/співбесіди для визначених згідно з чинним законодавством категорій вступників, котрі вступають на навчання на основі повної загальної середньої освіти, узяті з урахуванням чинних програм з історії України для закладів загальної середньої освіти для 5–9 класів (наказ Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 р. № 804) та програм для учнів 10–11 класів (наказ МОН від 23.10.2017 р. № 1407, наказ МОН від 21.02.2019 р. № 236). Відповідно структура, зміст матеріалів вступних випробувань укладені за змістом і вимогами Програми зовнішнього незалежного оцінювання з історії України (Наказ Міністерства освіти і науки України від 26.06.2018 р. № 696.)

Враховуючи нормативні вимоги Державного стандарту освіти, зміст і структура, загальна характеристика роботи вступного випробування у формі тестування 2020 р. визначені Програмою зовнішнього незалежного оцінювання з історії України для осіб, які бажають здобувати вищу освіту на основі повної загальної середньої освіти та «Загальної характеристики сертифікаційної роботи з історії України зовнішнього незалежного оцінювання 2021 року» (наказ Українського центру оцінювання якості освіти від 16.10.2020 р. № 171).

Зміст і структура програми до співбесіди – за Програмою зовнішнього незалежного оцінювання з історії України.

Вона охоплює шкільний курс історії України від найдавніших часів до сьогодення, містить пояснювальну записку, теми змісту навчального матеріалу.

Програма передбачає перевірку рівня сформованості у вступників насамперед історичної компетентності, до елементів якої належать :

хронологічна компетентність – уміння орієнтуватися в історичному часі, встановлювати близькі та далекі причино-наслідкові зв'язки, розглядати суспільні явища в конкретно-історичних умовах, виявляти зміни в житті суспільства;

просторова компетентність – уміння орієнтуватися в історичному просторі та знаходити взаємозалежності в розвитку суспільства, господарства, культури і природного довкілля;

інформаційна компетентність – уміння працювати з джерелом історичної інформації, інтегрувати зміст джерел, визначати їх надійність, виявляти і критично аналізувати розбіжності в позиціях авторів джерел;

логічна компетентність – уміння визначати і застосовувати теоретичні поняття для аналізу й пояснення історичних подій та явищ, ставити запитання та шукати відповіді, розуміти множинність трактувань минулого та зіставляти різні його інтерпретації;

аксіологічна компетентність – уміння формулювати оцінку історичних подій та історичних постатей, суголосну до цінностей та уявлень відповідного часу чи відповідної групи людей, осмислювати зв'язки між історією і сучасним життям.

Майбутній спеціаліст будь-якого профілю повинен глибоко знати вітчизняну історію, вільно володіти історичними методами дослідження. Для успішного вивчення дисципліни «Історія України », вступник повинен володіти ґрунтовними знаннями шкільної програми.

Програма вступних екзаменів з історії України охоплює всі розділи шкільної програми з курсу «Історія України».

У запропонованій програмі стисло наведено зміст розділів шкільної програми, де вказано основний понятійний апарат, яким повинен володіти вступник.

Оцінювання результатів вступних випробувань передбачає оцінювання засвоєних вступниками знань і сформованих умінь та навичок:

- знання дат, хронологічних меж, періодів найбільш важливих історичних подій і процесів;
- знання фактів, місця, обставин, учасників, результатів подій;
- співвіднесення одиничних фактів і типових загальних явищ;
- визначення характерних суттєвих рис історичних явищ і подій;
- групування (класифікація) фактів за вказаною ознакою;
- знання історичних понять термінів, їх визначень;
- розкриття причинно-наслідкових зв'язків між подіями;
- основні закони та етапи розвитку людської спільності;
- порівнювати, аналізувати, узагальнювати і критично оцінювати історичні факти та діяльність осіб;
- оцінювати події та діяльність людей в історичному процесі з позиції загальнолюдських цінностей;
- спів ставляти історичні події, процеси з періодами (епохами);
- розрізняти тенденційно подану інформацію;
- орієнтуватись у науковій періодизації історії України;

РОЗДІЛИ ДИСЦИПЛІНИ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ВСТУПНЕ ВИПРОБУВАННЯ

№	Розділ програми	Зміст програми.
1.	Вступ до історії України	Історія України як наука. Періодизація історії України. Джерела з історії України.
2	Стародавня історія України	Поява та розселення людей на території України. Заняття привласню вального господарства. Неолітична революція. Поширення землеробства й скотарства на землях України. Ремесла. Трипільська і середньостогівська археологічні культури. Кочовики раннього залізного віку. Заснування античних міст-колоній у Північному Причорномор'ї та в Криму. Велике переселення народів. Перші писемні згадки про давніх слов'ян (венедів, антів, склавинів). Велике розселення слов'ян. Історичні витоки українського народу.
3	Русь - Україна (Київська держава)	Розселення східнослов'янських племінних союзів. (поляни, сіверяни, уличі, тиверці, хорвати (білі хорвати), волиняни (дуліби, бужани, древляни). Назва “Русь”. Руська земля. Утворення Русі-України (Київської держави). Внутрішньо- та зовнішньополітична діяльність перших київських князів. Державотворення кінця X – середини XI ст.. Запровадження християнства як державної релігії. “Руська правда”. Правління наступників Ярослава Мудрого, Русь-Україна (Київська держава) в першій половині XIIст. Боротьба з половецькою загрозою. Роздробленість Русі-України(Київської держави). Суспільно-політичне та господарське життя. Культура й духовність.
4	Королівство Руське (Галицько-Волинська держава). Монгольська навала	Об'єднання Галицького та Волинського князівств. Розбудова Галицько-Волинської держави (Королівства Руського) в 1238-1264 рр. Монгольська навала на південно-західні землі Русі. Королівство Руське (Галицько-Волинська держава) за нащадків Данила Романовича . Суспільно-політичне та господарське життя . Культура й духовність.

5	Руські удільні князівства в складі іноземних держав у другій половині XIV– першій половині XVI ст. Кримське ханство	Змагання Польщі та Литви за Галицько-Волинську спадщину. Входження українських земель до складу сусідніх держав. (Угорське королівство, Молдавське князівство, Османська імперія, Московське царство). Кревська унія. Велике князівство Руське Свидригайла. Остаточна ліквідація Волинського та Київського удільних князівств. Утворення Кримського ханства. Перехід кримських ханів у васальну залежність від Османської імперії. Виникнення козацтва. Соціально-економічне життя. Культура й духовність.
6	Українські землі у складі Речі Посполитої в другій половині XVI ст.	Люблінська унія та її вплив на українські землі. Зміни у соціальній структурі українського суспільства. Виникнення Запорозької Січі. Повстання 1590-х рр.. Братський рух. Утворення УГКЦ. Культура й духовність.
7	Українські землі у складі Речі Посполитої в першій половині XVII ст.	Зміни в соціально-економічному житті. Морські походи козаків. Участь українського козацтва у війнах Речі Посполитої проти Московського царства та Османської імперії. Козацькі повстання 1620-1630-х рр..”Ординація Війська Запорозького...”. Культура. Відновлення вищої православної церковної ієрархії 1620 р. Духовність.
8	Національно-визвольна війна українського народу середини XVII ст..	Національно-визвольна війна українського народу. Зміни у суспільно-політичному житті. Утворення Української козацької держави – Війська Запорозького. Внутрішньо- та зовнішньополітична діяльність уряду Богдана Хмельницького.
9	Козацька Україна наприкінці 50-80-х р.р. XVII ст.	Внутрішньо- та зовнішньополітична діяльність гетьманів козацької України 50-80-х рр. ХУІІ ст. Занепад Правобережжя. Запорозька Січ у складі Гетьманщини. Адміністративно- територіальний устрій Слобідської України.
10	Українські землі наприкінці XVII – в першій половині XVIII ст..	Гетьманщина в 1687-1709 рр. Повстання під проводом Семена Палія(1702-1704рр.). Північна війна і Україна. Внутрішньополітична діяльність гетьманів козацької України 20-30-х рр.. XVIII ст. Обмеження автономії Гетьманщини. Діяльність Першої Малоросійської колегії, “Правління Гетьманського уряду”(1734-1750рр.). Культура. Києво-Могилянська академія. Духовність.

11	Українські землі у другій половині XVIII ст..	Внутрішня політика останнього очільника Гетьманщини. Діяльність Другої Малоросійської колегії. Скасування козацького устрою на Слобожанщині. Ліквідація Запорозької Січі. Ліквідація автономії Гетьманщини. Опришківський та гайдамацький рухи. Зміни в політичному становищі Правобережної України та західноукраїнської земель після поділів Речі Посполитої(1772, 1793, 1795 рр.). Реформи Марії Терезії та Йосифа II та їх вплив на українські землі. Культура й духовність.
12	Українські землі у складі Російської імперії наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст..	Адміністративно-територіальний поділ українських земель у складі Російської імперії. Українське національне відродження: початок, періоди й особливості. Відновлення українського козацтва в час французько-російської війни. Кирило-Мефодіївське братство. Поширення в Україні російського та польського суспільних рухів. Початок промислового перевороту.
13	Українські землі у складі Австрійської імперії наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст.	Адміністративно-територіальний поділ західноукраїнських земель. Початок національного відродження. Діяльність “Руської трійці”, Альманах “ Русалка Дністровая”. Західноукраїнські землі в європейській революції 1848-1849рр. Діяльність Головної Руської Ради (1848-1851 рр). Досвід парламентаризму.
14	Культура України кінця XVIII – першої половини XIX ст..	Освіта, наука, література, образотворче мистецтво, архітектура. “Історія Русів ”. Галицько-руська матиця. Собор руських вчених.
15	Українські землі у складі Російської імперії в другій половині XIX ст.	Події кримської війни 1853-1856 рр. на українських землях та поразки Російської імперії. Реформи 1860-1870-х рр. і процеси модернізації в Україні. Українські підприємці. Політика російського царизму щодо України. Розвиток громадського руху. Журнали “Основа”, “Громада”, “Київська старина”. Діяльність “ Південно-Західного відділу Російського географічного товариства ” (1873-1876 рр). Братство тарасівців. Національне відродження кримськотатарського народу.

16	Українські землі у складі Австро-Угорщини у другій половині XIX ст..	Політика австрійського уряду щодо українських земель. Діяльність культурно-освітнього товариства “ Просвіта ”. Українські видання : “ Правда ”, “ Діло ”;“ Записки Наукового товариства Імені Шевченка ”. Розвиток кооперативного руху. Трудова еміграція. Політизація українського руху та утворення перших політичних партій.
17	Культура України у другій половині XIX ст. – на початку XX ст.	Піднесення української культури. Розвиток освіти, науки, літератури, музичного, образотворчого, театрального мистецтва. Українські підприємці-благодійники. Релігія і церква.
18	Українські землі у складі Російської імперії в 1900-1914 р.р.	Утворення монополістичних об'єднань в Україні. Земельна реформа Петра Столипіна та її вплив на Україну. Консолідація української нації. Створення політичних партій Наддніпрянщини. Самостійницька й автономістська течії в національному русі. Події революції 1905-1907 рр. в Україні. Діяльність українських парламентських громад в I та II Державних Думах. Діяльність «Просвіти». Посилення російсько - імперського наступу на Україну в 1907-1914 рр.
19	Українські землі у складі Австро-Угорщини в 1900-1914 р.р.	Становище промисловості та сільського господарства. Радикалізація українського політичного руху. Вплив УГКЦ на формування національної свідомості населення західноукраїнських земель.
20	Україна в роки Першої світової війни.	Україна в геополітичних планах країн Антанти і Центральних держав. Війна та українські політичні сили. Головна українська рада. Союзу визволення України. Загальної Української Ради. Воєнні дії на території України в 1914-1917 рр. Українці в арміях воюючих держав. Українські січові стрільці. Політика Російської імперії та Австро-Угорщини на українських землях у 1914-1917 рр.
21	Початок української революції.	Революційні події в Україні в 1917-на початку 1918 р. Українізація армії. Еволюція поглядів політичних сил України в питанні самовизначення. Універсали I Української Центральної Ради. Відносини УЦР з Тимчасовим урядом та більшовицькою Росією. Проголошення УНР. Кримськотатарський національний рух. “ Всеукраїнський з'їзд рад ” у м. Харків. Перша війна більшовицької Росії з УНР. Бій біля станції Крути. Події 1917 р. в Криму. Проголошення

		незалежної УНР. Окупація більшовицькою Росією України. Берестейський мирний договір. Вигнання більшовиків із території УНР. Похід Петра Болбочана на Крим. Конституція УНР.
22	Розгортання Української революції. Боротьба за відновлення державності.	Гетьманський переворот. Українська Держава. Західноукраїнська Народна Республіка. Український національний рух на Буковині й у Закарпатті. Акт злуки УНР та ЗУНР. Українсько-польська війна 1918-1919 рр.. Директорія. Друга війна більшовицької Росії з УНР. Більшовицький режим в Україні. Ухвалення Конституції УСРР 1919 р. Політика воєнного комунізму. Червоний терор. Військова інтервенція Антанти на півдні України. Денікінський режим в Україні. Повернення більшовицької влади. Перший Зимовий похід. Варшавська угода між УНР та Польщею. Польсько-радянська війна на території України. Другий Зимовий похід армії УНР. Холодноярська республіка (1919-1922 рр.). Культура і духовність.
23	Встановлення комуністичного тоталітарного режиму в Україні	Масовий голод у південних губерніях УСРР. Антирелігійна кампанія. Неп в УСРР. Входження УСРР до складу СРСР. Утворення Кримської АСРР. Національна політика радянської влади в УСРР. Молдавська АСРР. Суспільно-політичне життя. Ліквідація багатопартійності. Політика коренізації \українізації в УСРР. Згорання непу і перехід до директивної економіки. Індустріалізація. Кампанія з ліквідації неписьменності дорослих. Культура. Духовне життя.
24	Утвердження більшовицького тоталітарного режиму в Україні	Форсована індустріалізації. Насильницька колективізація. Примусові хлібозаготівлі. Опір селянства. Голодомор 1932-1933 рр. - геноцид Українського народу. Масштаби та наслідки Голодомору. Масові репресії та їх ідеологічне виправдання більшовицьким режимом. Політичні процеси 20-30-х рр. Згорання українізації. Ідеологізація суспільного життя в Україні. Культ особи. Великий терор. Биківня та інші місця масових поховань жертв репресій. Національно-демографічні зміни. Розстріляне відродження. Антирелігійна кампанія.
25	Західноукраїнські землі в міжвоєнний період	Правовий статус українських земель у складі Польщі. Національна політика та міжнаціональні відносини. Економічне і соціальне становище населення. Українська кооперація. Просвітні організації краю. Українські політичні і громадські

		<p>організації. Українська військова організація та ОУН. Українські землі у складі Румунії. Татарбунарське повстання. Суспільно-політичне життя. Українські землі у складі Чехословаччини. Правовий статус Закарпаття. Суспільно-політичне й соціально-економічне життя. Карпатська Україна. Карпатська Січ. Культура та духовність. Політичне і культурне життя української еміграції.</p>
26	Україна в роки Другої світової	<p>Українське питання в міжнародній політиці напередодні Другої світової війни. Радянсько-німецькі договори 1939 р. Початок Другої світової війни. Окупація Червоною армією Галичини, Волині, Північної Буковини, Холмщини та Південної Бессарабії. Радянізації. Масові політичні репресії 1939-1940 рр. Початок німецько-радянської війни. Бойові дії на в 1941-1942 рр. Відступ Червоної армії. Мобілізаційні заходи. Злочини комуністичного тоталітарного режиму. Окупація України військами Німеччини та її союзниками. «Новий порядок». Масове знищення мирного населення. Голокост. Опір окупантам. Український визвольний рух. Проголошення Акта відновлення Української Держави. Польська Січ. УПА. Українсько-польське протистояння. Радянський партизанський рух. Бойові дії 1942-1943 рр. Вигнання німецьких військ та їх союзників з Правобережної та Південної України. Депортація кримських татар та інших народів Криму. Завершення бойових дій на території України. Українці у військових формуваннях держав Об'єднаних Націй. Внесок українського народу в перемогу над нацизмом. Українське питання на Тегеранській Ялтинській і Потсдамській конференціях. Культура і духовність.</p>
27	Україна в перші повоєнні роки	<p>Україна - співзасновниця ООН. Встановлення кордону УСРР у міжнародних договорах. Посилення радянізації та репресії у західних областях УСРР. Український визвольний рух у 1944-1950-х рр.. Обмін населенням між Польщею й УРСР. Масові депортації (1944-1946 рр.) Операція “Вісла” і “Захід”. Ліквідація УТКЦ. Внутрішньополітична й економічна ситуація в УРСР. Масовий голод 1946-1947рр. Ідеологічні кампанії. “Чистки” творчої інтелігенції. Культура й духовність.</p>

28	Україна в умовах десталінізації	Участь українців у повстаннях у сталінських концтаборах. XX з'їзд КПРС. Десталінізація і лібералізації суспільного життя. Зміни в адміністративно-територіальному устрої : входження Кримської області до складу УРСР. Зміни в управлінні господарством. Зародження дисидентського руху та його течії. «Шістдесятництво». Антирежимні виступи 1960-х рр. Культура і духовність.
29	Україна в період загострення кризи радянської системи	Ідеологічні орієнтири партійно-радянського керівництва. Конституції УРСР 1978 р. Економічна ситуація в УРСР. Дисидентських рух: течії, форми і методи боротьби. Українська громадська група сприяння виконанню Гельсінських угод. Самвидав. Кримськотатарський національний рух. Культура і духовність.
30	Відновлення незалежності України	Початок перебудови в СРСР. Чорнобильська катастрофа. Стан економіки. Шахтарські страйки. Гласність і політичний плюралізм. Український національно-демократичний рух. Зміни в політичному керівництві УРСР. Формування багатопартійної системи. Вибори до Верховної ради УРСР і до місцевих рад 1990 р. Декларація про державний суверенітет України. Революція на граніті. Створення автономної Республіки Крим (АРК). Меджліс кримськотатарського народу (червень 1991 р.). Спроба державного перевороту в СРСР у серпні 1991 р. Акт проголошення незалежності України. Референдум і вибори Президента 1 грудня 1991 р. Розпад СРСР. Міжнародне визначення України. Культура. Духовне відродження.
31	Становлення України як незалежної держави	Державотворчі процеси в незалежній Україні. Повернення кримських татар на батьківщину. Статус Криму. Суспільно-політичне життя. Особливості формування багатопартійності. Конституція України. Економіка України в 1991-1998 рр. та в 1998-2004 рр. Запровадження гривні. Демографічні та міграційні процеси. Олігархічна система. Початок інтеграції в європейський і світовий простір. Політична розбудова суспільства. Рухи протесту на початку 2000-х рр. Помаранчева революція, Україна в системі міжнародних відносин. Культура й духовність.

32	Творення нової України	<p>Суспільно-політичне життя України в 2005-2013р.р. Авторитарний режим В.Януковича. Революція Гідності. Небесна Сотня. Анексія Росією Криму. Агресія Росії проти України. Російсько-українська війна. Добровольчі батальйони. Волонтерський рух. Реакція світової спільноти. Спроби мирного врегулювання. Соціально-економічний розвиток України до і після 2014 р. Євроінтеграційний поступ України: угода про асоціацію між Україною та ЄС. Режим безвізового в'їзду в країни ЄС для громадян України. Культура й духовність.</p>
----	------------------------	--

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бойко О.Д. Історія України : підручник / О.Д.Бойко 5-те вид., доповн. -К.; Академвидав., 2014. – 720 с. – (серія «Альма-матер»).
2. Буштрук О.В. Історія України: Навч. Посібник. 7-8 кл. – Х.: Країна мрій, 2003. – 248 с.
3. Власов В. Історія України: Підручник для 7 кл. загально освіт. Навч. закл. – К.: Генеза, 2005. – 280 с.
4. Власов В. Історія України: Підручник для 8 кл. загально освіт. Навч. закл. – К.: Генеза, 2005. – 256 с.
5. Власов В. Історія України: комплексне видання /В.С.Власов, С.В.Кульчицький, О.Є.Панарін. – Київ: Літера ЛТД , 2019. – 416 с
6. Греченко В.А., Ярмиш О.Н. Історія України. Всесвітня історія ХХ – ХХІ століть. Довідник для абітурієнта. – Х.: Торсінг, 2003. – 336 с.
7. Гісем О.В. Історія : Україна і світ (інтегрований курс, рівень стандарту): підр. для 10 кл. закл. серед. освіти /О.В.Гісем – Харків: Вид-во «Ранок», 2018. – 256 с. : іл.
8. Гупан Н.М., Пометун О.І. Новітня історія України: 1914-1939: 10 кл.: Навч. посіб. – К.: А.С.К., 2003. – 352 с.
9. Гупан Н.М., Пометун О.І., Фрейман Г.О. Новітня історія України: 11 кл.: Навч. посіб. – К.: А.С.К., 2007. – 384 с.
10. Гусак С.В. Історія України. Всесвітня історія ХХ – ХХІ століть. Довідник старшокласника та абітурієнта. – Харків: Торсінг плюс, 2006. – 368 с.
11. Земерова Т.Ю., Скирда І.М. Практичний довідник. Історія України. – Харків: Весна, 2008. – 448 с.
12. Історія. Комплексний довідник / В.А. Греченко, Ю.Г. Лебедева, С.Л. Губіна. – Х.: Торсінг плюс, 2009. – 384 с.
13. Історія України ХХ ст.: Для тих, хто готується до іспитів / О.В. Гісем, В.М. Даниленко, Ф.Л. Левітас, А.Л. Ольбішевський, П.П. Панченко. – К.: Ніка-Центр, 1999. – 160 с.
14. Історія України. Комплексне видання: Довідник. Репетитор. Тренувальні тести / О.П. Мокрогуз, А.О. Ермоленко, О.В. Гісем, О.О. Мартинюк – Х.: «Літера» ЛТД, 2009. – 224 с.
15. Скирда І.М. Історія України у визначеннях, таблицях і схемах. 7-9 кл. /І.М.Скирда. – Харків: Вид-во «Ранок», 2020. – 128 с. – (серія «Рятівник 2.0»)
16. Скирда І.М. Історія України у визначеннях, таблицях і схемах. 10-11 кл. /І.М.Скирда. – Харків: Вид-во «Ранок», 2020. – 128 с. – (серія «Рятівник 2.0»)
17. Швидько Г.К. Історія України (XIV – XVIII ст.) (проб. підруч. для 8 кл. середн. Шк.). – К.: Генеза, 1996. – 304 с.